Saa spørger M N., hvorfor den omtalte Kvinde skal dømmes haardere, end man dømmer Fattigfolk, naar de bliver ved at sætte Børn ind i Verden. De bliver saamænd dømte haardt nok, det kan jeg forsikre. Og det er maaske slet ikke formeget til dem. Den fattige bør i alt hvad han tager sig for, have sin Interesse samlet om Spørgsmaalet: Hvad skal vi spise, hvad skal vi klæde os i, og hvor skal vi faa Huslejen fra. Altsaa bør den fattige ikke indlade sig paa noget saa kostbart som det at sætte Børn ind i Verden. I denne Tale ser jeg nok, at der er en hel Overflod af Konsekvens og Logik. Jeg vil ikke en Gang indlade mig paa at modsige den, skønt jeg, ærlig talt, nok kunde have Sind dertil. Hvem af dem, der skal dømmes haardest, maa blive en Skønssag. Jeg vil nok tro, at det var godt om de, der lever i Ægteskab, altsaa baade de fattige og de bedrestillede besad Viljestyrke nok til at være afholdende; men at anerkende Løshed og Lethed i Sæder og Forhold med Hensyn til de ugifte, er vist ikke Vejen til at naa frem i denne Henseende.

Jeg har slet ikke tænkt paa at forlange, at Skammen i alle Tilfælde skulde hvile lige paa begge det uægte Barns Forældre; ogsaa dette maa være en Skønssag. Hvor det saaledes er en Husbond, der forfører saa mange af sine unge Tjenestepipiger som muligt, da finder jeg rigtignok, at hans Skam er den største. I min Artikel omtalte jeg et Par Tilfælde, hvor jeg nu mener, at Moderen har den største Skam. Men jeg tænker ikke paa at faa en Lov, der slaar fast, hvem der skal skamme sig mest. Derimod vilde jeg have den Kendsgerning slaaet fast, at Barnet er sin Faders saavelsom sin Moders, og hvis den ene Part faar i Sinde at unddrage sig de dermed følgende Forpligtelser, da bør Loven ikke give ham Medhold deri. At det er et langvarigt og besværligt Arbejde at faa en Lov gennemført, mener jeg ikke bør afskrække os Kvinder fra at arbejde hen dertil.

Hvad Labyrinten angaar, som der er Fare for, at Børnene skal forvilde sig ind i, da bestaar den vist kun af forblommede Hentydninger og vitterlige Usandheder, som Forældrene betjener sig af for om muligt at holde Barnet i Uvidenhed. Tal saa ligefremt som muligt med Børnene om disse Ting. Sig dem kun rent ud, at dette er noget, vi ikke fuldt ud kan forklare dem. Sig dem at det er et Under, naar et Frø kommer op, en Gren skyder et Skud, eller der kommer en Kylling ud af et Æg; men at det største Under dog sker naar der fødes et Menneske. Sig dem, at der ikke er mindre Alvor paa Færde, naar et Menneske fødes, end naar et Menneske dør. — Ja tal med dem derom, hver som det nu kan falde sig; men i fuldeste Alvor, og det skal nok vise sig, at Børnene bliver snart færdige med dette Emne, som de dog ikke kan komme til Bunds i. De vil ikke gruble sig syge derover.

Nu til sidst et Ord til de mange — gifte og ugifte, — der har sat Børn ind i Verden, som de selv har en Følelse af, ikke skulde have været her. Skal jeg nævne en Forsoner, saa hedder han Troskab. Vær tro mod eders Børn! Sørg for dem, saa godt som det under de givne Forhold kan lade sig gøre. Skulde det saa ske, at en eller anden dydsiret Jomfru eller Frøken eller gift Kone lader jer høre ilde for det, der er sket, saa er det ikke værd at hlive helt ulykkelig for den Sags Skyld.

Karen Mortensen.

Lidt Statistik.

I Anledning af Anne Nielsens Svar til Mariane Nielsen i „Kvinden og Samfundet“ for 1. Novbr. skal jeg tillade mig at fremkomme med nogle enkelte Bemærkninger:

Anne Nielsen skriver blandt andet: Det er vistnok udenfor al Tvivl, at Sædeligheden stod højere den Gang end nu, — — — der var anderledes Trofasthed i Forholdet mellem Mand og Kvinde, der var ikke det Antal af uægte Fødsler som nu om Stunder o. s. v.

Dette er urigtigt. Procentvis er de uægte Fødsler i Aftagende. Ifølge Danmarks Statistik var af samtlige Fødsler uægte

i Perioden	1840—1849—	11,49	pCt.
—	1850—1859—	11,07	—
—	1860—1869—	11,13	—
—	1870—1879—	10,74	—
—	1880—1884—	10,13	—
—	1890—1894—	9,04	—

Der ses saaledes en ganske vist kun ringe Nedgang i de uægte Fødslers Antal i Forhold til de ægte, men den er utvivlsom og har nu vist sig i de sidste 30 Aar. København alene er procentvis saa godt som den samme i de sidste 30 Aar. Man er derfor ikke berettiget til at bruge dot fremhævede Argument. Desuden er det tvivlsomt, om en større Usædelighed skulde give sig Udslag i et større Antal uægte Fødsler. Jeg har hørt forskellige Læger udtale, at de mest usædelige Kvinder føder færrest Børn, for hvilken Opfattelse vore Prostituere formentlig afgiver et uomstødeligt Bevis.

Iøvrigt kunde man henvise til Frankrig, hvor Usædeligheden vel nok maa siges at være større end her til Lands med et procentis færre Antal uægte Fødsler end i Danmark. Forholdet er, beregnet for 100 ugifte Kvinder i Alderen 20—45 Aar, $4^1/_2$ i Danmark til 3 i Frankrig.

Vibeke Salicath.

Tyske Kvindesagsblade.

—o—

De engelske og amerikanske Kvinder har været forude ogsaa med Hensyn til Udgivelsen af egne Blade. Senere har de franske Blade sat Rekorden med det glimrende skrevne Dagblad „La Fronde“. Men ogsaa de tyske viser nu en levende Trang til at bryde ud af „de stummes Lejr“. Saaledes i Nordtyskland Helene Lange („die Frau“), Minna Cauer (Frauenbewegung) og Marie Stritt (Centralblatt), hver for sig Dygtigheder, i Østerrig, Marie Lange*) (Dokumente der Frauen) og Augusta Fickert (Neues Frauenleben).

Kvinderne af den angelsaksiske Race tog straks fat paa Udenværkerne: „Giv os vore borgerlige Rettigheder, at vi kan opfylde vore borgerlige Pligter“. I Frankrig forstaar man at tale med om alt mellem Himmel og Jord, og man gør det med forbavsende Aand og Vid. Tyskerne gaar mere i Dybden; særlig i Østerrig, dette katolske Land, hvor man har saa mange Fordomme at kæmpe imod, er man opsat paa at tale helt og fuldt ud af „das Inneres seines Bewustsein“. Der findes næppe noget Kvindeblad mer uforbeholdent og modigt end „Dukumente der Frauen“, som vi oftere har haft Lejlighed til at citere. Her vil vi dog særlig henlede Opmærksomheden paa „Neues Frauenleben“, hvis Redaktør vi kender som en fin og indtagende Personlighed.

Der er over dette Blad noget ægte, som overbeviser om, at der til Grund for det hele ligger en oprigtig og dyb Interesse for Sagen. Med tysk Grundighed behandles alle Sider af det kvindelige Erhvervsliv saa vel som Børnearbejde, Hygiejne o. lgn. Men ogsaa saadanne Spørgsmaal tages op, der stiller ret vidtgaaende Fordringer til Indsigt og Dannelse, som f. Eks. den russiske, kvindelige Students Psykologi. Særlig skal vi dog standse ved en Artikel af Rosa Mayreder: Zur Kritik der Weiblichkeit. For at studere Kvindeligheden, siger Forf., kan man gaa forskellige Veje. Man kan samle Iagttagelser; men hvilken Hærskare af modsatte Indtryk faar man da ikke frem. En er overbevist om, at kærlighedsfuld Hengivelse er Kvindens inderste Væsen, en anden har erfaret, at Herskesyge er hende i Kødet baaret. En skildrer hende som den stille indadvendte, Bæreren af alt hvad der har Varighed i Livet — men saa kommer der en anden og viser, at Forandring Bevægelighed, Omveksling er hendes rette Livsluft, og saaledes i det uendelige. Det kan derfor være konsekvent og rigtig nok, naar Fremskridtskvinderne særlig lægger Vægten paa, hvad hun har fælles med Manden; men vi faar da heller ingen Oplysning om hvad hun er, som noget for sig selv. Jo, siger den nyeste Retning blandt Fremskridtskvinderne, hun er Moder; men ogsaa dette er en altfor almindelig Bestemmelse, der ikke giver hende nogen udpræget Særstilling overfor Manden som Fader.

Men saa kommer Fysiologerne, der slutter fra Kvindens Ydre, saa forskelligt fra Mandens, til det Indre, der naturnødvendigt ogsaa maa være anderledes beskaffent. „Manden er Mand selv i sin Tommelfinger, og Kvinden Kvinde til ud i sin lille Taa“. Men hvormeget af det særligt kvindelige — f. Eks. det smalle Liv — er ikke et Kunstprodukt, skabt af Moden og Civilisationen, hvor forskelligt arter baade den ydre og indre Kvindelighed sig ikke hos de vilde Folk og hos os. Er det ikke ogsaa en Kendsgerning, at Datteren ofte slægter Faderen paa, mens omvendt Sønnen tager Moderens aandelige Egenskaber i Arv! Og ser vi ikke hos de mest fremragende, mest udviklede Menesker, at det egenartede overvinder og udvisker det kønslig bestemte! Ofte beror Personligheden allermest paa den ejendommelige Sammensætning af Egenskaber, der i og for sig ikke er særlig mærkelige, netop det „mandlige“ og „kvindelige“ i særegen Blanding.

*) Marie Lange er i den seneste Tid afløst af Dr. phil. Helene Stœcker.

Vi behøver dog ikke derfor at opgive vor Undersøgelse.

Selv om vi ikke kan slutte umiddelbart fra det Ydre til det Indre, kan vi dog drage Sammenligninger mellem disse to Omraader; og selv om disse Sammenligninger ikke giver noget bestemt Udbytte, kan vi ved at studere Biologien, Loven om Livet, faa nogle Fingerpeg til Bedømmelse af Kønsforskellens Betydning. Vi lære saaledes at det menneskelige Legeme fra sin Oprindelse er sammensat af tre Kimblade, det, der danner Nervesystemet og Sanseorganerne er først udviklet og vedbliver til en vis Grad at være en selvstændig Organisme indenfor Organismen. Det tredje og sidst udviklede giver Organismen sin Form, og af det fremgaar Kønsorganerne.

Forf. slutter heraf. at ogsaa i sjælelig Henseende kommer Kønsforskellen først i anden Række, ogsaa der er den særlig formgivende. At den kvindelige Personlighed virker anderledes end den mandlige, kommer ikke saa meget af, hvad, men snarere af, hvorledes den er, det væsentlige er ikke de og de Egenskaber — hvad der er stort og godt hos den ene, er det ogsaa hos den anden — det afgørende er her Maaden, hvorpaa Personligheden kundgør sig for Omverdenen.

Denne Opfattelse skaffer Plads for den enkeltes Egenart, mens den dog giver Kønnet en ledende Indflydelse. Naar dette først er slaaet fast, mener Forf. hun vil indrømme, at Kvinderne, som de er flest, ikke naar Mændene, hverken med Hensyn til Forstand eller Karakter, hvilket, siger hun, kommer til at svie til de bedre blandt „det svage Køn“. Herom har man jo Lov at have sin egen Mening.

Afhandlingen, der fremkommer som Programartikel for „Neues Frauenleben“, er saa dygtigt skreven, at man ønsker Forf. vilde gøre en Bog ud af den. Emnet er Ulejligheden værd.

Dansk Kvindesamfund.

Nye Medlemmer i Københavnskredsen:

Petersen Else, Sygeplejerske, Hellerup, Lund Frk., Kommunelærerinde. ?, Eyndhoven Frk., Oversygeplejerske Kommunehospttalet, Nyholm, Toldforvalter, Valdemarsgade 18, V., Schou Ragna Frue, Vesterbrogade 270, Schou. cand. mag., Vesterbrogade 270, Hansen Harald, Frue, St. Annaplads 17, Skibsted Frk., Hauchsvej 14 V., Helsted Frk., Mynstersvej 3, Obel Anine Frue (Pastor Kocks Hustru) Carit Etlarsvej 8, Steffensen Frue, Fjords Allé 14 V., Schrøder Frue, Hørsholmsgade 22 ³ N., Petersen Mathilde Frk., Dr. Tværgade 40 ³, Ussing Frue, Valby, Melchior Johanne Frue, Kronprinsessegade 26 ¹, Koldbeck H. Frue, Palais-

Besøg i London.

Maleren Felix Moseheles. Frn Ole Bull. En Nat i et Telt.

—o—

London er en dejlig By, naar Solen ligger straalende over Trafalgar Square, og Regent Street vrimler af elegante, lyse Toiletter; men naar Dagen lægger sig tung og tæt over de menneskemyldrende Gader, da er det, som var man kommen i en Kiste med klam, graa Damp og ikke kan aande, fordi Laaget er skruet godt til foroven.

Saadan var det den Dag, jeg kom til London. Men da jeg var kommen vel ind i Droschen og rullede ned ad Gaden, fik Solen pludselig det Indfald at lette lidt paa Laaget og kigge ned. Og fik saa Lyst til at komme nærmere. Lidt efter viste den hele sit blussende Ansig' over Tagene, pustede til al den graa Taage, saa den fløj til alle Sider og forsvandt som Taagetæpperne paa det kgl. Theater i Syvsoverdag. Og siden har den trofast været paa Himmelen hver Dag.

— — — — — — — — — — — —

I Gaar tog vi med Toget til Kensington for at besøge den bekendte Maler Felix Moscheles. Han havde lovet at vise mig sine „pictures with a purpose“ — d. v. s. Tendensmalerier.

Da Pigen lukkede op i „la Grelix“ — hans Villa, der helt igennem er kunstnerisk udstyret — tonede Händels „Largo“ os i Møde fra Atelieret. der laa stort og lyst foran os. En Trappe førte derned. Ligeoverfor i en Nische i Muren var Orglet. Foroven brød Lyset ind gennem en broget Rude. Palmer, Draperier og Statuer var anbragte rundt omkring. Det rødlig dæmpede Lys fra det brogede Glas gjorde, at det hele blev mystisk og højtideligt som foran et Alter.

Felix Moscheles er nu en ældre Mand. Hans Haar er nu kridende hvidt, men Ansigtet er ungt, fuldt af Liv, med brune, intelligente Øjne. Han er foruden Maler ogsaa Komponist. Felix Mendelsohn Bartholdy, der var hans Gudfader, har givet ham af sit Talent i Faddergave. — — —

Og saa viste han os sine Billeder. Ovenover nogle staar med bidende Ironi: „I det Herrens Aar 1892“. Der er Billedet af den overtrætte Banemand, som har haft Vagt i 13 Timer — Uret paa Væggen viser, at Klokken er tre om Natten —, og nu kan han knap holde sine Øjne aabne længere. Men han maa blive paa sin Vagt — giver han ikke de rette Signaler til de forbifarende, Jernbanetog, vil Hundreder af Menneskeliv staa paa Spil. — Og der er Billedet af den gamle Kone, der er ude for at tjene til en Bid Brød. Men Vejret er koldt og sludfuldt. Ingen Mennesker er paa Gaden, ingen til at købe hendes Tændstikker; saa er hun krøbet i Læ opad Jærngitteret til Hydepark, der ligger øde og forladt indenfor. Kunstneren kalder dette: „Somebody's Grandmother“, — og han vil sige: „Tænk paa din egen gamle Bedstemo'r, der nu sidder i sin lune, hyggelige Stue, kærlig plejet og passet, og saa maa en anden stakkels gammel sidde herude i Regn og Slud“. „Vore Slaver“ hedder et andet Billede“. Det er en Række af de saakaldte Sandwichmen“ — d. v. s. Mænd med en Plakat for og bag. Trætte og sløve trasker de gennem de sølede Gader blot som Stativ for to Annonceplakater. Et Billede fremstiller en Hverdagsbegivenhed fra Krigen. I Baggrunden den brændende By, — udenfor et Hus ligger en ung, død Kvinde med sit levende Barn krampagtigt knuget ind til sig. Flammerne slaar ud ad Vinduer og Døre, om et Øjeblik vil den dræbende Ild naa dem. Barnet græder og forsøger at slippe ud af det kolde Favntag.

* * *

I Aften skal vi besøge en Dame med et berømt Navn, sagde min gode Ven, Mr. Stead.

Jeg sad oppe paa „Review of Review“s Kontor henne ved Vinduet og saa ud over Themsen, hvorover Tus-